

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาวิเคราะห์หลักชั้นตมรวัตรในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับการอบสมุนไพร่เพื่อ
สุขภาพในปัจจุบัน

ผู้วิจัย : พระบุญร่วม ปภากรโร (ผ่านทอง)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระอธิการเวียง กิตฺติวณฺโณ, ดร. พธ.บ., M.A., Ph.D. (พระพุทธศาสนา)

: ผศ. บรรจง โสดาดี พธ.บ., ศศ.ม. (ปรัชญา)

วันสำเร็จการศึกษา:/...../.....

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์หลักชั้นตมรวัตรในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับการอบสมุนไพร่เพื่อสุขภาพในปัจจุบัน เป็นวิจัยเชิงเอกสารโดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) ศึกษาชั้นตมรวัตรที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) ศึกษาการอบสมุนไพร่เพื่อสุขภาพในปัจจุบัน และ(๓) ประยุกต์หลักชั้นตมรวัตรในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับการอบสมุนไพร่เพื่อสุขภาพในปัจจุบัน โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและศึกษาจากเอกสารแล้วนำมาวิเคราะห์

การศึกษาชั้นตมรวัตรที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ผลการวิจัยพบว่า ชั้นตมรวัตรหมายถึงข้อวัตรปฏิบัติในเรือนไฟ เพื่อการประพาศิขอบในการใช้เรือนไฟของพระภิกษุ ความเป็นมาของชั้นตมรวัตร คือ ชั้นตมรวัตรเกิดขึ้นโดยการทูลขอของหมอชีวกโกมารภัจ์ ลักษณะเรือนไฟครั้งพุทธกาล คือ การสร้างแบบเรียบง่ายเน้นการใช้ประโยชน์ที่คุ้มค่าซึ่งมีความแข็งแรงใช้วัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ อโรคยาศาลาในพระพุทธศาสนา คือ โรงพยาบาลในทางพระพุทธศาสนาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการรักษาและป้องกันโรค ปัจจุบันพัฒนาการจากเรือนไฟเป็นศาลาที่ใช้ในการรักษาผู้ป่วยสร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ วัตร ๑๔ คือ ข้อที่พึงปฏิบัติ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย แก่สิ่งของสถานที่ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อความผาสุกแก่เพื่อนพรหมจรรย์ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง หลักการของชั้นตมรวัตร คือ ป้องกันและรักษาโรค วิธีการของชั้นตมรวัตร คือ การเตรียมความพร้อมของเรือนไฟ การเตรียมตัวก่อนเข้าเรือนไฟ การปฏิบัติหลังจากการใช้เรือนไฟ การรักษาเรือนไฟ ให้คณะสงฆ์มีความรับผิดชอบ ผลของชั้นตมรวัตร คือ เมื่อศึกษาและปฏิบัติตามหลักของชั้นตมรวัตรก็จะทำให้ได้ทราบข้อสักราบทเกี่ยวกับชั้นตมรวัตร ทำให้ร่างกายแข็งแรงเป็นผู้ปราศจากโรคภัยทั้งทางกายและทางใจ

การอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า การอบสมุนไพร หมายถึง การรมด้วยควันในที่ที่ควันกระจายออกไปไม่ได้ ด้วยการใช้ไอน้ำหรือไอน้ำที่ควันออกมา ผสมด้วยสมุนไพร ซึ่งเป็นตัวยาสำคัญในการใช้ป้องกันโรค โรงอบสมุนไพรของวัดมีหลักการคือ นำเอาไอน้ำความร้อนที่เกิดจากการต้มน้ำสมุนไพร แล้วส่งเข้าไปในห้องอบสมุนไพร มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อรักษาสุขภาพและดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเอง วิธีการอบสมุนไพร คือ คัดเลือกสมุนไพร ใช้อุณหภูมิความร้อนที่เหมาะสมความร้อนอยู่ประมาณ ๔๐ – ๖๐ องศา ผู้จะเข้ารับการอบสมุนไพรต้องเปลี่ยนเสื้อผ้า อาบน้ำเปล่าเข้าไปนั่งในตู้ อย่างน้อย ประมาณ ๑๕-๓๐ นาที ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางวัดที่ได้กำหนดขึ้น โรงอบสมุนไพรทั่วไปของคฤหัสถ์มีหลักการคือ เข้าไปนั่งในตู้อบ ให้คนไข้ผ่อนคลายใช้กลิ่นสมุนไพรที่เหมาะสมให้ระเหย อบอวลและแทรกซึมเข้าไปในผิวหนัง เข้าไปทางจมูก นัยน์ตาทำให้เหงื่อออกขับสารพิษออกจากร่างกาย วิธีการคือ ตรวจสอบบุคคลเข้ารับการอบสมุนไพรใช้ความร้อนประมาณ ๔๕ – ๕๕ องศา ผู้เข้ารับการอบสมุนไพรต้องเปลี่ยนเสื้อผ้า อาบน้ำให้ก่อนเข้ารับการอบ ใช้ระยะเวลาในการเข้าอบสมุนไพรประมาณ ๑๕ นาที พัก ๕ นาที แล้วอบอีกรอบ เมื่อออกจากห้องอบแล้วไม่ควรอาบน้ำทันที ผลจากการเข้าอบสมุนไพรเมื่อเข้าอบสมุนไพรแล้วจะทำให้รู้สึกสดชื่น สบายกาย และสบายใจ รักษาโรคทางกาย เช่น คลายเส้นเอ็น วิงเวียนศีรษะ เป็นหวัด ไมเกรน หืดหอบ เส้นตึง อัมพฤกษ์ อัมพาต ความดัน ปวดหัว ขับสารพิษออกจากร่างกายทำให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี

การประยุกต์ชั้นตามรวัตรนำมาใช้ในการอบสมุนไพรเพื่อสุขภาพในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า หลักการอบสมุนไพรในปัจจุบันเป็นการสร้างขึ้นเพื่อใช้ในเชิงธุรกิจ ไม่ใช่เป็นการสร้างในเชิงสังคม สงเคราะห์ ลักษณะหลักการของการอบสมุนไพรในปัจจุบันสร้างความเห็นแก่ตัวเกิดขึ้นให้กับสังคม หากใช้หลักการของชั้นตามรวัตร ก็จะสามารถสร้างสังคมที่ดีและคงคุณค่าของการมีชีวิตร่วมกันในสังคม วิธีการอบสมุนไพรตามหลักของชั้นตามรวัตร เป็นไปเพื่อความเอื้อเฟื้อต่อหมู่คณะ ให้พระภิกษุสงฆ์เห็นความสำคัญของวัตถุอุปกรณ์ที่ใช้งาน และมีความรับผิดชอบร่วมกันควรนำวิธีการอบสมุนไพรแบบชั้นตามรวัตรมาใช้เพื่อให้สังคมมีความเอื้อเฟื้อต่อกัน สร้างห้องอบสมุนไพรเน้นการใช้ประโยชน์ส่วนรวม ไม่ได้เป็นไปในเชิงธุรกิจ การนวดตามแบบของชั้นตามรวัตรที่ผสมผสานกับสมุนไพรสร้างให้ร่างกายมีความแข็งแรง และรักษาโรคได้

Thesis Title : An Analytical Study of Jantāgharavatara in Theravāda Buddhism
and Herbal Treatment for Health in the Present Time.

Researcher : Phra Boonruam Pabhākaro (Phantong)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee

: Dr. Wieng kittivanno, B.A., M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)

: Assist. Prof. Banchong Sodadee, B.A., M.A. (Philosophy)

Date of Graduation:/...../.....

ABSTRACT

This research had three objectives i.e. 1) to study the Jantāgharavatara appeared in the scripture of Theravada Buddhism 2) to study the herbal treatment for health in the present time, and 3) to apply the principle of Jantāgharavatara in Theravada Buddhism to the herbal treatment for health in the present time. The research was studied by interviewing those involved and analyzed the documents concerned. The findings were as follows:

Jantāgharavatara refers the guidelines in the steaming room for the good practice of the Bhikkhus. Jantāgharavatara was originated by a petition of Jivaka Komarabhacca. In the Buddha's time, the steaming room was constructed by available natural materials in a simple style, emphasized in the most useful appliance. Arogayasala in Buddhism referred to the Buddhist hospital which derived from the steaming room was constructed in the reign of Jayavarman VII to cure and to protect from diseases. The fourteen religious routines were the Buddhist monks' practice for the neatness of things and place concerned, and for the well-being of the Buddhist monks. The principle of Jantāgharavatara was to cure and to protect from diseases. Its processes were to make preparedness of the steaming room, to prepare oneself, and the after-used practice of the steaming room. The nurture of the steaming room was in the burden of the Sangha. The result of Jantāgharavatara was to let the Buddhist monks know its regulations and to strengthen their bodies and minds to avoid diseases.

The herbal treatment in the present day means the fumigation of smoke of steam and fire with herb medicine in the closed area for the purpose of curing and diseases protection. The processes of herbal treatment were selecting the herbs and using the heat of 40-60 degrees. Those who received the herbal treatment would change their dresses, bathed, sat in the herbal treatment room at least 15-30 minutes, and practiced according to the rules prescribed by the temples. There might be 5 minutes

pause before the second time of herbal treatment. The result of herbal treatment made the clients feel fresh of body and mind. It could cure the physical problems such as loosening the tendon, headache, cold, migraine, asthma, paralysis, and hypertension. It also brought the good mental health.

The herbal treatment was managed for the sake of business, not for the social welfare. It made the handlers selfish. Therefore, the typical principles of Jantāgharavatara should be applied for the good and happiness of the society. The Sangha should emphasize on the typical herbal treatment i.e. using good appliances such as good herbs and well-constructed room. It should be run for the purposes of good health and mental strength, not in terms of doing business.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ โดยอาศัยความเมตตาอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายนับตั้งแต่ พระอธิการเวียง กิตฺติวณฺโณ,ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต สุรินทร์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผศ.บรรจง โสคติ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตรวจแก้วิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสิ้นได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาเขตสุรินทร์ กรุณาให้ยืม หนังสืออ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต รุ่น ๓ ที่ช่วยให้กำลังใจ

โยมพ่อ โยมแม่ ญาติพี่น้อง ทุก ๆ คน ได้ให้กำลังใจและให้ความอุปการะทางด้านปัจจัย ทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ลงได้

ความดีและคุณูปประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นเครื่องบูชาแด่พระรัตนตรัย แด่บิดามารดา อุปัชฌาย์ อาจารย์ และผู้มีอุปการคุณต่อผู้วิจัยทุกท่าน

พระบุญร่วม ปากโร (ผ่านทอง)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.